

W dniu **23 kwietnia 2014r.** Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie zorganizował seminarium pt.

„Jak skutecznie budować więź z dzieckiem przyjętym do pieczy zastępczej”

Seminarium poprowadziła **Pani dr Teresa Jadczak-Szumiło**

W seminarium udział wzięła kadra małopolskich organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz ośrodków adopcyjnych.

Podczas spotkania podjęte zostały następujące zagadnienia:

1. Style przywiązania a regulacja emocji i jej wpływ na zachowanie,
2. RAD jako wyzwanie dla opiekunów
3. Co opiekun wiedzieć powinien kiedy przyjmuje dziecko do rodziny
4. Praca nad sobą kluczem do powodzenia w opiece nad dziećmi przyjętymi

W trakcie seminarium Pani dr Teresa Jadczak – Szumiło podzieliła się wiedzą dotyczącą określania stylów przywiązania, ich specyfiki, zasobów, ograniczeń oraz czym się one objawiają i na jakie potrzeby dziecka należy zwrócić uwagę.

Uczestnicy mieli okazję lepiej zrozumieć problematykę odbudowania, rozwijania więzi z dzieckiem, szczególnie w warunkach rodzicielstwa zastępczego i adopcyjnego.

Prowadząca podkreśliła wagę jaką jest świadomość naturalnych predyspozycji każdego rodzącego się dziecka do tworzenia relacji przywiązania w postaci odruchów. Rodzic odpowiednio reagujący na sygnały dziecka, adekwatnie w czasie i zgodnie z intencją przekazu, tworzy warunki do budowy prawidłowych więzi z dzieckiem. Jednym z kluczowych zadań opiekuna zastępczego staje się zatem diagnoza tych odruchów, określenie czy nastąpiły już pewne deficyty neurobehawioralne, a także poznanie historii jego odrzuceń.

Zgodnie z jedną z przyjętych tez seminarium, rodzic ma obowiązek pracować nad sobą, aby to on stał się prawdziwym „terapeutą” dziecka.

W celu unaocznienia omawianej problematyki bardzo przydatne okazały się dwa filmiki dokumentalne „Young children in Brief Separation”, o dwójce dzieci, które przez pewien okres były w środowisku zastępczym.

Rekomendacje dla koordynatorów pieczy zastępczej

Twoja praca ma szczególny wymiar – pracujesz na rzecz dzieci zranionych poprzez stratę. Strata ta dotyczy tego co dla dziecka jest najważniejsze w życiu – rodziców. Wraz z utratą rodziny dziecko, które wspierasz, straciło poczucie bazowego bezpieczeństwa.

Dlatego każdy koordynator powinien:

I. Obszar wiedzy:

1. Mieć wiedzę na temat tego jak strata bazowego opiekuna wpływa na zachowanie dziecka.
2. Znać i rozumieć:
  - ▲ podstawy rozwoju dziecka
  - ▲ jak tworzy się przywiązanie
  - ▲ jakie są style przywiązania w zależności od wczesnej opieki
  - ▲ jak styl przywiązania wpływa na zachowania i rozwój dziecka
  - ▲ jak wpływa trauma na rozwój i zachowanie dziecka

II. Obszar relacji z rodzinami zastępczymi:

1. Rozumieć, że rodzina zastępcza to partnerzy i moi współpracownicy w systemie pomocy dzieciom porzuconym, a nie podopieczni, których muszę kontrolować.
2. Rozumieć, że rodzic zastępczy może być wyczerpany wychowaniem dzieci, które są bardzo wymagające emocjonalnie ze względu na historie swojego życia.
3. Rozumieć, że Koordynator ma wspierać rodzica i pomóc mu szukać profesjonalnej pomocy jeśli to konieczne.
4. Rozumieć, że rodzina zastępcza powinna przede wszystkim zapewnić dziecku porzuconemu opiekę i poczucie bezpieczeństwa. Aby tak się stało potrzeba czasu i kompetencji rodziców zastępczych w wychowaniu dziecka po traumie związanej z separacją i niejednokrotnie doświadczającego zaniedbania oraz przemocy w rodzinie biologicznej.

III. Rozumienie dziecka porzuconego:

1. Odróżniać zachowania dzieci porzuconych od zachowań dzieci wychowujących się w rodzinach biologicznych z rodzicami opiekującymi się nimi.
2. Nie porównywać dziecka wychowującego się poza domem biologicznych rodziców z dziećmi mającymi rodzinę.
3. Rozumieć, że dziecko które utraciło dom, straciło poczucie bezpieczeństwa.
4. Rozumieć, że kiedy dziecko nie ma zapewnionego bezpieczeństwa bazowego w postaci bezpośredniego opiekuna do którego jest przywiązane, stara się przetrwać w świecie jak umie. W związku z tym, może zachowywać się nie zawsze tak jak byśmy tego oczekiwali, ponieważ przetrwanie to walka.
5. Rozumieć, że kiedy dziecko stara się przetrwać nie ma motywacji i napędu do rozwoju.
6. Rozumieć, że aby dziecko w rodzinie zastępczej mogło się rozwijać musi pokonać lęk i musi poczuć się bezpiecznie.

IV. Obszar pracy nad sobą:

1. Pamiętać, że tak jak każdy człowiek także i on jest narażony na wypalenie.
2. Pamiętać, że udzielanie wsparcia rodzinom w których jest duże natężenie problemów ze względu na trudne historie dzieci przyjętych jest bardzo szybko wypalające.

3. Pamiętać, że szukanie pomocy i wsparcia dla siebie nie jest objawem niekompetencji tylko profesjonalizmu.
4. Wiedzieć, że profesjonalnym system wsparcia jest korzystanie z superwizji i szkolenie się, a jeśli trzeba korzystanie z terapii własnej.
5. Wiedzieć, że jeśli w swoim życiu sam doświadczał traumy powinien przed rozpoczęciem pracy skorzystać z terapii, gdyż praca w tak trudnym obszarze problemów emocjonalnych będzie dla niego zbyt obciążająca i wypalająca.
6. Rozumieć, że skutecznego i efektywnego wsparcia może udzielić tylko ten, kto rozumie swoje przeżycia, a zranienia jakich sam doświadczył potrafi wspominać jako doświadczenia. Dopóki wspomnienia własne są raniące i bolesne można nie mieć zasobów potrzebnych do wspierania innych.
7. Czerpać motywację do pracy z faktu, że jego praca ratuje wielu dzieciom zdrowie psychiczne i fizyczne, a niejednokrotnie życie.